

**PARTNERLERARASI PSİKOLOJİK ŞİDDET:
(KENDİNİ AÇMA OLGUSU BAĞLAMINDA ‘THE KILLING OF TWO LOVERS’ VE
‘BİZ BÖYLEYİZ’ FİMLERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL VE İÇERİK ANALİZİ)
INTERPARTNER PSYCHOLOGICAL VIOLENCE:
(SEMIOTIC AND CONTENT ANALYSIS OF THE MOVIES “THE KILLING OF TWO LOVERS”
AND “BİZ BÖYLEYİZ” WITHIN THE CONTEXT OF SELF-DISCLOSURE PHENOMENON)**

Mustafa YAĞBASAN¹, Kübra YILDIRIM²

¹ Turgut Özal Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, Malatya, Türkiye

² Turgut Özal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

İnsanların çevresi veya özel hayatlarına dâhil olan bireylerle mütemadiyen iletişimsel eylem içerisinde bulunmaları sosyal yaşamın bir gereğidir ve zorunluluk arz etmektedir. Özel ve yakın iletişimsel daire içerisinde bulunanlar; ‘partner’ olarak isimlendirilmektedir. TDK’ye göre bu kavram; ‘eş’, ‘ortak’, ‘takım arkadaşı’ ve ‘cinsellikte tarafların her biri’ şeklinde tanımlanmaktadır. Toplumsal bir sorun olan ve olumsuz davranışları kapsayan şiddet eylemlerine daha ziyade partnerler (eşler) arasında rastlanmaktadır ve tarafların mağdurunun ise genellikle kadınlar olduğu varsayılmaktadır. Şiddet, kuşkusuz öğrenilebilen bir davranıştır ve bu aksiyon pek çok yolla alışkanlık haline dönüşebilmektedir. Özellikle medya araçlarında şiddet sahnelerinin görece sık görünür olması ve metaforik olarak genellikle meşruiyete de atıfta bulunması bu bağlamda sorunun temel nedenlerden biri olarak addedilmektedir. Televizyon ve gazetelerin yanı sıra dizi ve sinema filmlerindeki partnerlerarası şiddet sahneleri de şüphesiz sürecin tetikleyici unsurlarından biri olarak değerlendirilmelidir.

Bu araştırmanın amacı; son zamanlarda gösterime giren filmlerde partnerlerarası ilişkilerin temelini teşkil eden ‘kendini açma’ olgusu üzerinden psikolojik ve fiziksel şiddeti analiz etmektir. Çalışmada partnerlerarası psikolojik şiddetin iz düşümlerini ‘kendini açma’ çerçevesinde saptamak amacıyla bir yabancı, bir de yerli film örneklem olarak seçilmiştir. Bu bağlamda 2020 yılında gösterime giren ve şiddet sahnelerinin sıklıkla görünür olduğu ‘The Killing of Two Lovers’ ve ‘Biz Böyleyiz’ filmleri içerik analizi ve göstergebilimsel yöntemleriyle analiz edilmeye çalışılmış ve partnerler arasındaki baskınlık sıranın rastlanmaya çalışılmıştır. Filmlerden elde edilen bulgular sonucunda; erkek ve kadın partnerlerin farklı zamanlarda ve şekillerde farklı şiddet türleri ile birbirlerine psikolojik şiddet uyguladıkları, zarar verdikleri ve psikolojik şiddetin bireyleri ve ilişkileri olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen filmlerden elde edilen bulgular sonucunda çalışmanın temel hipotezini yanlışlar nitelikte partnerlerarası psikolojik şiddeti uygulayan tarafın daha ziyade kadın, mağdur olan tarafın ise erkek olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda şiddetin birçok türünün filmler aracılığı ile meşru hale dönüştürüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kendini Açma, Partner, Psikolojik Şiddet, Sinema, Şiddet.

ABSTRACT

It is a requirement and obligation of social life for people to constantly engage in communicative action with individuals involved in their environment or private lives. Those in the private and close communication circle are commonly called “partners.” According to TDK, this concept is defined as a spouse, co-partner, teammate, and each party in a sexual relationship. Acts of violence, which are a social problem and include negative behaviors, are mostly encountered among partners, and it is assumed that victims are usually women. Violence is undoubtedly a behavior that can be learned, and this action can become a habit in many ways. The fact that scenes of violence are relatively frequent, especially in media tools, and often refer to legitimacy metaphorically, is considered one of the main reasons for the problem in this context. In addition to television and newspapers, interpartner scenes of violence in TV, newspapers, series, and motion pictures should undoubtedly be considered one of the process’s triggering components. This research aims to analyze psychological and physical violence through ‘self-disclosure,’ which forms the basis of inter-partner relations in the recently released movies. In the study, a foreigner and a Turkish movie were selected as a sample to determine the projections of interpartner psychological violence within the framework of ‘self-disclosure.’ In this regard, the movies ‘The Killing of Two Lovers’ and ‘The Way We Are,’ which were released in 2020 and where violent scenes were frequently visible, were tried to be analyzed through content analysis and semiotic methods, and the dominance between the partners was tried to be tested.

As a result of the findings obtained from the movies, it was concluded that male and female partners used psychological violence against each other at different times and ways, harmed each other, and psychological violence negatively affected individuals and relationships. In addition, it was determined that the partner who used interpartner psychological violence, which disproved the basic hypothesis of the study, was mostly female, and the victim was male. Furthermore, the findings revealed that many forms of violence have been legitimated through films.

Keywords: Self-Disclosure, Partner, Psychological, Cinema, Violence

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Mustafa YAĞBASAN, Prof. Dr. Turgut Özal Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, Malatya, Türkiye. **E-mail:** mustafa.yagbasan@ozal.edu.tr

Bu makaleye atıf yapmak için / Cite this article: Yağbasan, M., & Yıldırım, K. (2023). Partnerlerarası Psikolojik Şiddet: (Kendini Açma Olgusu Bağlamında ‘The Killing of Two Lovers’ ve ‘Biz Böyleyiz’ Filmlerinin Göstergebilimsel ve İçerik Analizi). *The Journal of World Women Studies*, 2023; 8(1), 90-106. <http://doi.org/10.5281/zenodo.8154885>

GİRİŞ

Şiddet, şüphesiz insanlığın varoluşundan itibaren yaşamın içerisinde olan, sürekliliğini koruyan, belirli bir kültür ya da ülke ile sınırlı olmayan toplumsal bir sorundur. Muhatabına kasti ve taammüden zarar verme eğilimine yönelik olarak ortaya çıkan şiddetin düzeyi; bireyler, toplumlar ve kültürler açısından farklı algılanma potansiyeline sahiptir. Bu yönüyle toplumların şiddete yönelik bakış açıları da rölatiftir. Üzerinde mutabakata varılan bir tanımının yapılması zor olsa da şiddet, bireyin başka bir bireyi hedef alan fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik ya da sözel olarak zarar vermesi şeklinde tanımlanabilir. Birçok başlık altında toplanan ve geniş bir spektruma sahip olan bu kavram, kuşkusuz günümüzde hala güncelliğini korumaktadır. Kötü veya ahlak dışı davranış modellerini kapsayan, kişilerarası iletişimi olumsuz etkileyen ve çözüm odaklı olmayan bu davranışın ortadan kalkması veya en azından minimize edilmesi toplumsal ve sosyal yaşamın bir gereğidir. Aile veya arkadaşlık ilişkilerinde şiddetin salt kadına yönelik olduğu ve mağduriyet yaşayan taraf olduğu varsayılmaktadır. Söz konusu bu realitenin doğru olarak kabul edilmesinin temel nedenleri arasında; özellikle pek çok toplumda ataerki düzenin muhafaza edilmesi, kadının erkek egemen toplumlarda ötekileştirilmesi, ekonomik bağımsızlığının kısıtlı olması, çoğu zaman da haklarının ihlal edilmesi veya özgürlüğünün salt cinsiyet eşitsizliği temelinde konumlandırılması gibi sebepler sayılabilir. Söz konusu bu toplum düzeni doğal olarak kadının fiziksel şiddete maruz kalmasını meşru hale getirebilmektedir. Sosyal yaşam pratiği içerisinde bireyler diğerleri ile iletişim ve ilişki kurma ihtiyacı duymaktadırlar. Kadın-erkek ilişkileri de bu temel insani nedenlere dayanmaktadır. Birbirleriyle duygusal bağ kuran insanlar partner olarak tanımlanmakta ve uyumluluk esasına dayalı olarak hayatlarını '*çiftler*' olarak sürdürmektedirler. Partner kavramı, ilişkiler açısından ele alındığında; eş, sevgili, nişanlı, sözlü ya da flört gibi yakın ve ciddi ilişkileri kapsayan hem kadın hem erkek için kullanılmaktadır. Birçok kesimden olabileceği gibi isteğe dayalı olarak özel hayata dâhil edilen kişiler tarafından da bireyler şiddete maruz kalabilmektedirler. Bunların başında fiziksel ve psikolojik şiddetin yer aldığı söylenebilir.

Şiddet gösteren partnerlerden biri diğerinin üzerinde güç hâkimiyeti kurmaya başlayabilmekte ve ilişkiyi kendi isteği doğrultusunda yönlendirmeye çalışabilmektedir. Bu nedenle partnerlerarası psikolojik şiddet doğru bir şekilde tanımlanmalı ve sınırlarının ne olduğu konusu iyi anlaşılmalıdır. Şiddet kategorisi içerisinde en sık görülen türün psikolojik şiddet olduğu söylenebilir. Zira algılanması ve farkına varılması diğer türlere nazaran daha zordur. Tüm şiddet türlerinde olduğu gibi psikolojik şiddete de insan yaşamının her aşamasında rastlanabilmektedir. Psikolojik şiddet, kişinin sindirilmesi ve benlik saygısının zedelenmesine neden olabilecek her türlü sözel ve fiziksel davranışları içermektedir. Ana akım söylemde her tür kişisel, kültürel ve yapısal dinamikler failin psikolojik şiddet uygulaması için gerekçe haline dönüştüğünü göstermektedir. Genellikle ayrımcılık temelli bu şiddet türü ile günlük yaşamda sıklıkla karşılaşmaktadır (Karakurt ve Silver'den akt. Orbay, 2022:271). Psikolojik şiddete maruz bırakılan birey birçok farklı nedenden dolayı bu olumsuzlukları yaşayabilmektedir. Örneğin; yaş, cinsiyet, başarısızlık, dış görünüş, meslek, kendini gerçekleştirememe ya da diğer bireylerden farklı olma gibi unsurlar psikolojik şiddete maruz kalmanın nedenleri olarak gösterilebilmektedir. Şiddetin öğrenilebilen bir davranış olduğu ve partnerler arasında şiddet mağdurunun daha ziyade kadın olduğu temel hipotezinden hareket edilen bu çalışmada, medya araçlarından biri olan sinema filmlerindeki sekanslarda şiddetin nitel değerlere atıfta bulunan ve göstergibilimsel kodlara dayalı olarak konotatif (yananlam) bağlamda nasıl ve nicel kodlara dayalı olarak içerik analiz bağlamında ne ölçüde meşrulaştırıldığı açığa çıkarılmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre toplumsal hafızada var olanın aksine bu filmler özelinde şiddet mağdurunun daha ziyade erkek olduğu ve kadınların da eşlerine şiddet uygulayabileceği eylemselliğinin kendini açma olgusunun masumiyeti ile meşrulaştırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

KURAMSAL, KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR

Şiddet, Şiddetin Nedenleri ve Türleri

Şiddet, tarihsel süreçten günümüze değin yaşamın içerisinde var olan bir eylemdir ve bu eylemselliği salt bir çerçeve, bir kültür ya da bir toplumla sınırlandırmak mümkün değildir. Genel itibarıyla olumsuz ve saldırgan davranışları kapsayan; kişinin başka bir bireye yönelik fiziksel, sözel, cinsel, ekonomik ve psikolojik olarak baskı uygulamasını kapsayan eylemler bütünü olarak ifade edilebilmektedir. Kısacası bireylerin diğer kişilere ya da varlıklara karşı güç göstergesinde buldukları, içlerindeki saldırgan dürtüyü dışarıya aktarmaya çalıştıkları, kötü ve olumsuz davranışlar olarak nitelendirilebilmektedir. Şiddet, düzeyi açısından da farklılık gösterebilmekte ve birçok nedenden dolayı ortaya çıkabilmektedir.

Bu bağlamda nedenlerinin ne olduğu, hangi koşullarda meydana geldiği ve hangi davranışların kapsama dâhil edilebileceği konusunda muğlaklıklar bulunmaktadır denilebilir. Ancak tüm bu değerlendirmeler ışığında şiddeti; psikolojik ve toplumsal bir sorun olarak nitelendirmek mümkün görünmektedir. İnsanlar kuşkusuz pek çok farklı duyguya sahiptir ve öfke de bu kapsamda yer almaktadır. Öfke duyan birey bu olumsuz duygu sebebi ile saldırgan davranışlar sergileyebilmekte ve sonuç olarak da eylemlerini şiddete dönüştürebilmektedir. Maruz kalınan baskı, otoriter ortamlar, kültürel öğretiler, aile yapısı ve psikolojik rahatsızlıklardan kaynaklanan nedenler şiddetin tetikleyici unsurları olarak sıralanabilir. Özellikle ataerkil toplum yapısına sahip olan ülkelerde şiddetin uygulayıcısı çoğunlukla erkek bireyler olduğu bilinmektedir. Şiddete maruz bırakılan, ötekileştirilen, pek çok alanda ve şekilde şiddet ile karşı karşıya kalan bireylerin ise genellikle kadınların olduğu düşünülmektedir. Zira “... her ne olursa olsun ailenin yıkılmamasını dayatan mitlerle pekişen ve her halükarda şiddetten kurtulamayacağı algısı özellikle kadını bir süre sonra mücadeleyi bırakmasına ve sonsuz bir şiddet döngüsüne itmektir” (Lanier ve Maume’dan akt. Orbay, 2022: 273-274).

Şiddet ile ilgili tanımlamalara bakıldığında kavramın öncelikle fiziksel olan ile ilişkili olduğu görülmektedir. Olumsuz davranışları kapsayan şiddet olgusu zaman içerisinde anlamı ile beraber tür ve maruz bırakılan varlıklar çerçevesinde geniş bir alana yayıldığı söylenebilir. Belli bir süreçten sonra niteliğinin ve niceliğinin artması olumsuz bu davranışları sıradanlaştırmakta ve meşrulaştırabilmektedir. Dolayısıyla şiddetin son zamanlarda artık sosyal yaşamın bir parçası haline geldiği görülmektedir. ‘İronik bir episteme’yle; daha ziyade bireyin ve toplumların iç dünyalarının derinlerinde yatan nedenlere dayandırılan şiddet, uzak durulması gereken bir eylem şekli olarak ifade edilebilir. Şiddetin farklı tanımlarında karşılaşılan ortak öğelere bakıldığında ise: “... kişinin canını acıtmak, yaralamak, öldürmek, mala zarar vermek amacıyla güç kullanmak; yasaya aykırı fiziki güç kullanmak; yasaya aykırı bir hedefe varmak için şiddet kullanmak ya da şiddet kullanma tehdidinde bulunmak; genelde kabul gören yasa ve ahlak ilkelerine aykırı biçimde fiziksel yok etme, gereksiz yere kırma, yok etme eylemleri; toplumsal ilişkilerde kabul edilebilirlik sınırlarını aşan zorlama eylemi” (Özerkmen, 2012:3) olarak ifade edildiği görülmektedir. Tanımsal bu değerlendirmelerin yanı sıra şiddeti, ister bünyesel, ister dış etkenli veya toplum kaynaklı olsun farklı kuramlar kapsamında literatürde yer alan ve eylemin gerek insan doğasına gerekse toplumsal niteliklere atıfta bulunan hipotezlere götürmektedir. Ancak kuramların ortaklaştığı temel sonuç; “... doğa, insanlık ve toplumla ilgili düşüncelerin değişime yatkın olmasıdır” (Hobart’dan akt. Altunay, 2019:15) denilebilir.

Çocukluk döneminden itibaren ailesinden farklı açılardan şiddete yönelik eylemlere ve söylemlere tanık olan, maruz kalan ya da sevgi görmeden yetiştirilen kişilerde, saldırganlık söz konusu olabilmektedir. Aynı şekilde çevre de bu durumu tetikleyebilmektedir. Birey, çevresinde birbirine şiddet gösteren insanları gördükçe etkilenebilmekte ve kendisi de aynı reaksiyonları gösterebilmektedir. Bu açıdan çevre yapısı şiddetin artmasına ya da azalmasına sebep olabilecek temel oluşumların başında gelmektedir. İlişkiler de diğer durumlar kadar şiddetin ortaya çıkmasına sebep olacak ana unsurlardan biridir. Arkadaşlık, sevgili, flört gibi duygusal bağ gerektiren ikili ilişkilerde tarafların biri diğerine saldırgan davranışlarda bulunabilmekte hatta şiddete kadar gidebilmektedir. Ayrıca başarısızlık, hayallere ulaşamama, depresyon, psikolojik rahatsızlıklar gibi pek çok faktörün de yer aldığı şiddet şu alt başlık altında toplanmaktadır:

- **Fiziksel şiddet:** Mağdura bir şey fırlatma, itme, tartaklama, tokat atma, tekmeleme, ısırma, yumruk atma; bir cisimle vurma veya vurmaya çalışma; dayak atma; boğazını sıkma; bıçak ya da silahla tehdit etme; bıçak ya da silah kullanma gibi direkt mağduru hedef alan ve mağdura direkt bir fiziksel saldırıyı içeren şiddet davranışlarını kapsamaktadır (Baykal, 2008:7).
- **Sözel şiddet:** Söz ve hareketlerin düzenli bir şekilde korkutma, sindirme, cezalandırma ve kin içeren davranışlardır. En belirginini kişinin değer verdiği konulara yönelik güveni sarsmak ve yaralamak amacıyla belli aralıklarla hakaret etmektir. Küçük düşürücü adlar takmak ve sıkça olumsuz eleştirmek ve alay etmek de sözel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir (Polat, 2017:31-32).
- **Cinsel şiddet:** Kişinin rızası olmadan, fiziksel güç kullanılarak, tehdit gibi zorlamalarla cinselliği, bir cezalandırma yöntemi olarak kullanmaktır. Tecavüz etmek, istenmeyen pozisyonlara zorlamak şeklinde ortaya çıkar. Cinsel şiddet, daha çok fiziksel şiddetle birlikte görülmektedir (Arıkan, 2014:6).

- **Ekonomik şiddet:** Genellikle kadının çalışmasına izin vermemek, istemediği işte zorla çalıştırmak ya da iş hayatını etkileyecek kısıtlamalar getirmek, terfi etmesine engel olmak, gelirine, mal varlıklarına el koymak veya az para ile yapılması mümkün olmayan şeyleri talep etmek, ihtiyaçlarının almasına izin vermemek, ailenin ekonomik durumu hakkında bilgi vermemek gibi davranış biçimlerini içermektedir. (Can ve Coşar'dan akt. Kandemir ve Alıcı, 2021:370).
- **Psikolojik şiddet:** Şiddetin fiziksel formlarını içermeyen türlerinin tanımlanmaya başladığı 1980'li yıllardan günümüze psikolojik saldırganlık, psikolojik istismar, psikolojik kötü muamele, duygusal şiddet veya duygusal istismar gibi kavramları içeren bir şiddet türüdür. Ancak diğer şiddet türleri ile karşılaştırıldığında fiziksel parametrelerin yokluğuna bağlı olarak tanımlanması en zor şiddet türüdür (Rogers ve Follingstad'dan akt. Boyacıoğlu ve Diğ., 2020:5). Psikolojik şiddet, daha ziyade kadını küçük görerek onun bir işi yapamayacağını, beceremeyeceğini belirten ithamlarda bulunma, kişiliğini ve fikirlerini önemsememe, bağırma, lakap takma, davranışlarını sürekli olarak eleştirme, emir yağdırma, surat asma, davranışlarını ve yaptıklarını sürekli olarak kontrol etme, iş hayatında ve sosyal yaşamda karşısına çıkan fırsatlara engel olma gibi pek çok davranış şekil ile ortaya çıkmaktadır (Uluocak ve Diğ.'den akt. Akkaş ve Uyanık, 2016:38).

YAKIN PARTNER ŞİDDETİNDE KURAMSAL YAKLAŞIMLAR

Yakın partner şiddeti bir çok ilişki türünü içine alan bir tanımlamadır. Dünya Sağlık Örgütü 2013 yılında yayınladığı raporda, yakın partner şiddetinin resmi ilişkileri (evlilik) ve resmi olmayan ilişkileri (flört ilişkisi, evlilik dışı seksüel birliktelik) kapsayan bir terim olduğunu vurgulamıştır (Baldan ve Akış, 2017:41). Yakın partner şiddetinin birçok tanımı bulunmaktadır. Örneğin; "... yakın ilişkide olan, mevcut ve eski eşler ve flört partnerleri tarafından bir süre boyunca farklılık gösterebilen, bir partnerin ötekini güç ve kontrol altında tuttuğu, birey üzerinde uzun süreli etkisi olan veya olmayan, fiziksel, cinsel ve psikolojik yönden kötüye kullanımın yanı sıra ekonomik zorlamayı da içerebilen kötüye kullanım" şeklindeki tanımlamalar ile ortak paydalarda buluşulduğu görülmektedir. Uluocak ve arkadaşları ise yakın partner şiddetini; "... aile içi şiddet olgusundan farklı olarak sadece evlilikte kadına yönelik şiddet olgusunu değil bekar ya da boşanmış kadınların duygusal ilişki içerisinde oldukları ya da önceki ilişkilerinde yaşadıkları şiddet olgusunu içermektedir" şeklinde kapsamlı bir boyutta ele almışlardır (Bulut vd., 2020: 335-336).

Feminist Kuram

Şiddet, toplum içerisinde uzun bir süredir varlığını devam ettiren bir olgu olma özelliğine sahiptir. Bununla birlikte toplumun yapısı ve kültürel özelliklerini de bünyesinde barındırabilmektedir. Toplumda yer alan cinsiyetler arasındaki eşitsizlik, bireyler arasında ki ilişkiler ve iletişim bu olgu ile ilişkilendirilmektedir. Ataerkil yapıya sahip toplumlarda kadınlar ikinci bir cins olarak görülebilmekte, bu düşüncenin karşılığı olarak da birçok alanda ötekileştirilmeye mahkûm olabilmektedirler. Üstün bir tarafın olması gerektiği düşüncesi ile yetiştirilen, hâkimiyeti elinde tutmaya çalışan bireylerin genellikle erkekler olduğu görülebilmektedir. Kendilerine verilen gücün temelinde toplumsal bir dayanak olduğunun bilinmesi, erkeklerin kadınlara yönelik davranışlarında daha bilinçsiz hareket etmelerine olanak sağlayabilmektedir. Bu bilinçdışı hareketlerin genel olarak partnerlerarası ilişkilerde ortaya çıktığı ve zamanla şiddete yönelik olduğu görülebilmektedir. Partnerlerarası şiddeti uygulayan erkek bireylerin bu davranışları sergilemesi; partnerini ve ilişkisini korumaya yönelik içgüdüsel hareket ettiği düşüncesi ile şiddette bulunulduğunu kabul etmemektedir. Kadının her daim arka planda olması gerektiği, korunmaya muhtaç bir yapıda olduğu, tek başına hiçbir şeyle mücadele edemeyecek derecede aciz olduğunun düşünülmesi; erkeklerin partnerleri üzerindeki tahakkümünün gerekçesini meşrulaştırabilmektedir.

Kadının bir obje olmadığını, kendi düşüncesinin olduğunu, hem hayat hem de ilişki içerisinde özgür ve erkek partneri ile eşit haklara sahip olduğu gerçeğini savunan feminist bireyler; eril söylemlere ve partnerlerarası ilişkilerde eril bakış açısının baskın olması durumuna karşı çıkmaktadırlar. Kadın-erkek eşitliği kavramını esas alan feminist bakış açısı; kadınların partnerlerarası ilişkilerde eşit haklara sahip olması, yok sayılan kadınların partnerleri tarafından çeşitli şiddet türlerine maruz kalmasını, erkeğin partnerine uyguladığı şiddeti meşru göstermeye çalışması ve kadının da bir süreden sonra mağdur taraf olmayı kabullenmesine karşı çıkmaktadır. Feminist bireyler; kadının nesne olarak

algılandığı, buyurgan erkek özne karşısında itaatkâr olmaya zorlandığı, eğitim hakkından mahrum bırakıldığı ataerkil düzene isyan eder ve geleneksel değerlerle örülü sosyal yaşamın tahakküm ilişkilerine karşı çıkarlar. Cinsiyetler arasındaki eşitsizliği sorgulayan feminist kuram, kadın öznenin tarih boyunca sömürülmesinin ve ezilmesinin sebeplerini araştırır. “Kadın özneye kendini ifade etme hakkı verme çabası kadın hareketlerinin ortak özelliğidir. Feminizm cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürü ve baskıyı sona erdirmeye çalışan bir harekettir” (Hooks’dan akt. Önder, 2021:318).

Sosyal Öğrenme Kuramı

Rotter, sosyal öğrenmede davranışsal yaklaşımların görmezden geldiği motivasyon, duygu ve bilişsel süreçlerin önemi üzerinde dururken bireyin yaşam deneyimlerini yönlendirebilme gücü olduğunu, dış uyarıcıların kendisinin izin verdiği ölçüde kendi güdümünde olduğunu belirtir (Orhan ve Dağcı, 2015:117). Bandura bireyin her şeyi doğrudan öğrenmesine gerek olmadığını, başkalarının deneyimlerini gözleyerek de birçok şeyi öğrenebileceğini savunmuştur. Sosyal öğrenme kuramına göre öğrenmenin, tepki sonuçları yoluyla ve model alma yoluyla gerçekleştiği görülmektedir (Bandura’dan akt. Bahar, 2019:239).

Bireyler çok küçük yaşlardan itibaren önce bir ailenin daha sonra bir toplumun üyesi olarak varlığını sürdürmektedir. Çocukluk döneminde aile içerisinde bulunan kişileri gözlemlemeye, davranışlarını ve yaşam içerisinde varoluşlarını anlamlandırmaya; aynı zamanda da kendisi de bu kişileri rol model alarak, onların eylem ve söylemlerinden etkilenmeye ve kendi yaşamındaki olguları şekillendirmeye yönelebilmektedir. Bireyler zamanla partner olmakta ve ilişkilerinde de bu eylemleri referans alabilmektedirler. Öğrenmenin; gözlem ve taklit yoluyla olduğu düşüncesini savunan sosyal öğrenme kuramının bakış açısına göre; kişi partnerine yönelik davranışlarında daha önceki ilişkilerini model olarak aldığı ya da partnerine yönelik olumlu veya olumsuz davranışı karşılığında aldığı tepkilerle öğrenmeyi gerçekleştirdiği söylenmektedir. Ancak genel anlamda şiddet, sosyal hayat içinde yaşayan ve sosyal yapının zayıf yönlerinden beslenen bir parazit olarak düşünüldüğünde, beslendiği birçok kaynağın olduğu bilinmektedir. Kimi zaman kültürel kimi zaman ekonomik durum, ağırlıklı olarak şiddet eylemlerinin aktarımına kaynaklık etmektedir. Bu aktarım yollarından biri de şiddetin öğrenme yoluyla nesilden nesile iletilmesidir (Bandura’dan akt. Altıparmak, 2017:235).

Bağlanma Kuramı

Ainsworth’e göre çocuklukta geliştirilen üç tür bağlanma bulunmaktadır. Ainsworth bu bağlanma stillerini güvenli, güvensiz ve kayıtsız olarak sınıflandırmaktadır. Güvenli bağlanma bebeklikteki tutarlı ve duyarlı bakımın sonucunda gelişir. Bu bebekler çevreyi keşfetmeye eğilimlidirler çünkü bakıcılarının erişilebilir olduğuna güven duymaktadırlar. Bakımveren kişi bebekten uzaklaştığında oluşan sıkıntı yeniden bir araya geldikten sonra azalır ve keşfe geri dönlür. Güvensiz bağlanma gerçekleştiren bebekler ise bakımveren kişinin varlığında dahi keşfe çıkmakta isteksizdirler. Bakımverenden uzaklaşmak onları son derece rahatsız eder. Bakımverenle tekrar bir araya geldiklerinde ise öfkeli bir ruh hali sergilemektedirler. Kayıtsız bağlanma stili; bakımveren kişinin teması reddetmesi ve kayıtsızlığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu bağlanmayı gerçekleştiren bebekler, güvensiz bağlanan bebeklerin aksine bakımverenin varlığı ile meşgul olmazlar. Bakımverenden ayrıldıklarında sıkıntı belirtisi göstermez ve hatta aktif olarak temastan kaçınırlar (Selçuk ve Diğ.’den akt. Örk, 2021:251). Hazan ve Shaver bebeklik bağlanma stillerinin, bireylerin gelecek yaşamlarındaki arkadaş ilişkileri ile romantik ilişkilerini doğrudan etkilediğini ifade etmektedir. Buna göre güvenli, kaygılı ve kaçınan bağlanma stilleri yetişkinlikte de görülebilmektedir. Sonraki yıllarda Bartholomew ve Horowitz yetişkin bağlanma stillerini Bowlby’nin ‘başkalarına’ ve ‘benliğe’ yönelik temsilleri bağlamında farklı biçimde ele almıştır. Buna göre benlik ile başkaları temsillerinin olumlu ya da olumsuz olmasına göre ‘Dörtlü Bağlanma Modeli’ geliştirmişlerdir. Bu model; güvenli, kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma stillerini kapsamaktadır (Örk, 2021:251).

Dörtlü Bağlanma Modeli’ne göre güvenli bağlanan yetişkinler kendiliklerini değerli ve sevilebilir algılarlarken diğerleri de ulaşılabilir ve duyarlıdır. Güvenli bağlanan kişilerin benlik saygıları yüksektir, yakınlık kurmaktan rahatsız olmazlar ve otonomiye sahiptirler. Geriye kalan üç bağlanma biçiminde ise kendilik ve/veya diğerleriyle ilgili olarak olumsuz bir içsel çalışan model bulunmaktadır ve her üçü de güvensiz bağlanma adı altında yer almaktadırlar. Saplantılı bağlanan yetişkinler kendiliklerini değersiz bulurlarken diğerlerini olumlu değerlendirmektedirler; bu yüzden diğerlerinin onayı ve kabulünü kazanmaya çalışırlar ve ilişkilerle aşırı meşgul olurlar. Bu insanlar diğerleriyle yakın

ilişkiler içerisinde olmayı arzu etmekle birlikte, onlarla yapışkan tarzda ilişki kurmak istediklerinden, diğerlerini kendilerinden uzaklaştırabilmektedirler. Korkulu bağlanma biçiminde kendilik değersiz görüldüğü gibi, diğerleri de olumsuz değerlendirilir. Kişi, kendisinin sevmeye layık olmadığı ve başkalarının reddedici olduğu ile ilgili inançlara sahiptir. Bu nedenle korkulu bağlanan bireyler yakın ilişkiler kurmaktan kaçınırlar ya da ilişkilerinde oldukça fazla sorun yaşarlar. Kayıtsız bağlanan yetişkinler ise kendiliklerini değerli ve sevebilir olarak değerlendirmenin yanı sıra, diğerlerine karşı olumsuz değerlendirmelere sahiptirler. Kayıtsız bağlanma biçimine sahip bireyler hayal kırıklığına uğramamak ve reddedilmemek için yakın ilişkilerden kaçınmakta, böylece bağımsız ve güçlü olmaya çalışarak olumlu benlik algılarını devam ettirmek istemektedirler (Çalışır, 2009:243-244).

Anomi Kuramı

Toplumsal değişme ve ahlak aynı hızda olmazsa Durkheim'e göre 'anomik' durumlar belirginleşmeye başlar. Bu, sosyal düzenin bozulması ya da aksaması manasına gelir. Toplumsal değişimin özellikle geçiş dönemlerinde eski döneme ait norm ve değerler tam olarak ortadan kalkmamış ve yeni değerler tam olarak yerleşmemiş ve içselleştirilmemişse anomi ortaya çıkar ve toplumsal düzen ve kurallar işlemez hale gelir. Durkheim yaşadığı dönemdeki geleneksel toplumdaki modern topluma geçişi bir dekadans olarak anlamak yerine geçici bir kriz olarak analiz etmiştir (Müller'dan akt. Taş, 2020:445). Anomi kavramı birçok şekilde yeniden uyarlanmış ve yorumlanmıştır. Bazıları çocuk suçluluğunun açıklanmasında kullanmıştır. İleri sanayi toplumlarında suç oranlarının yükselmesi ve sosyal kargaşaların artışı anomi olarak adlandırılmıştır. Ailenin rolünün azalması, sosyalleşmenin yetersizliği, geleneksel değerlerden kopuş, anomi olarak değerlendirilmiştir. Amerikalı sosyolog Robert Merton ise anomiyi norm çatışması olarak tanımlamıştır. Toplumun bireye sunduğu maddi hedefler ile hedeflere ulaşmak için kullanılan araç ve yolun uyumsuzluğu norm çatışmasına neden olmaktadır. Bunun sonucu Merton'a göre insanlar suça yönelmektedir. Örneğin, Amerikan toplumu sınırsız fırsatlar sunarken, bazı gruplar -siyahlar gibi- bu fırsatlardan yoksun bırakılmaktadır (Bahar, 2009:41).

İnsanların bir grup, bir toplum içerisinde ya da yakın çevresindeki bireyler tarafından ötekileştirilmesinin bir sonucu olarak agresif ve duygusal travma yaşamaları muhtemel olabilmektedir. Dolayısıyla da kişiler eğer bir toplumda ötekileştirilirse, yok sayılırsa, itilip kalkılırsa bunu yaşayan bireyde kurulu düzene karşı bir isyan duygusu gelişebilmektedir. Bu durum bireyin bazı olumsuz davranışlarda bulunmasını tetikleyebilmektedir. Birey değer bulmadığı ait olmuş olduğu kültürel, dini ve etnik yapının toplumda karşılığı olmadığı için eziklik yaşayabilir veya isyan etmeye başlayabilir. Benzer tepkiler kişilerarası iletişimde bireyin partnerine yönelik davranışlarında da görülebilmektedir. Çünkü anomi kuramının temelinde bireyin bazı nedenlerden dolayı dışlanması durumu söz konusu olabileceği gibi aynı durum partnerler arasında da gerçekleşebilmektedir. Birey partneri tarafından ötekileştirildiği, yok sayıldığı veya haksızlığa uğratıldığı zaman saldırgan davranışlar sergileyebilmekte ve şiddette bulunabilmektedir.

YAKIN PARTNER ŞİDDETİNDE KAVRAMSAL YAKLAŞIMLAR

Kendini Açma Kavramı

Cüceloğlu 'Kendini Açmak' kavramından şimdiki zamandaki duygu ve düşüncelerin açılması gerektiğinin anlaşılmasını söylemektedir. O'na göre kendini açmak, eski önemli olayları anlatmak değil, içinde bulunulan zaman süresi içindeki duygu ve düşünceleri paylaşmaktır; Eğer kendini açma bu şekilde olursa kişilerarası ilişkiler daha sağlam temeller üzerine oturtulacaktır (Çetinkaya, 2005:12). Cüceloğlu ayrıca, kişilerin tanışılan herkesle açık bir paylaşım içine girmelerini salık vermediğini, kişilerin kendilerini açmalarını ancak güven duyulan kişilere yapabileceklerini de belirtmektedir. Bir insanın karşısındakine güven duyabilmesi ise, zaman içinde gerçekleşir. Kendini açan kişi karşısındakine güven vermekte ve 'sana güveniyorum!' mesajını vermektedir. Güven duyulan kişi, kendini daha da açar; böylece derin ve yakın bir ilişkinin doğması ortamı yaratılır. Aksi halde, insan kendini kapadıkça, karşısındakini de kapanmaya zorlayan kısır bir döngü yaratır (Cüceloğlu'dan akt. Çetinkaya, 2005:12). Kendini açma bir başka tanımda, kişinin kendisine ait özelliklerini, iyi ya da kötü yönlerini, sevinç, mutluluk ve üzüntülerini, duygu ve düşüncelerini, arzu istek ve beklentilerini, yetenek ve becerilerini kendince en uygun kişi veya kişilerle, sözel veya sözel olmayan yollarla paylaşması olarak tanımlanır (Kaya'dan akt. Gürer, 2019:18). Hackney ve Cormier'e göre kendini açma; düşünce ve duyguların farkına varılmasından sonra ortaya çıkan, bilerek yapılan bir eylemdir. Kendini açmanın temel prensibi, kişinin içsel benliğinin dışa vurulması durumudur. Kişi kendini açmak istemese de

sözlerinde ya da beden dilinde kendine ilişkin bilgiler verebilir ve bu bilgilere güvenmek kişiyi anlamada önemli bir yol oluşturur (Reis ve Shaver'dan akt. Gürer, 2019:18). Bir kişinin, diğer bir kişiye kendini açmaya istekli oluşu; kişisel bilgi miktarından, ilişkinin yakınlığından, iki kişi arasında hüküm süren şefkat, sevgi ya da güven davranışlarından çıkarılabilir.

Kendini açma, etkili bir iletişimin ve gelişen bir ilişkinin olmazsa olmaz bir ögesidir. Bu sayede derin paylaşımları artan bireylerin ait olma ve yaşamını diğer insanlarla kurduğu derin ilişkiler sayesinde anlamlı kılma potansiyeli yükselmektedir. Derin kendini açmalar ile bireyler yaşamlarında daha anlamlı ilişkiler yaşamının katkısıyla iyilik halleri yüksek bireyler haline gelmektedirler. Seligman ve Csikszentmihalyi'ye göre bireylerin yaşam deneyimlerini, buldukları anın içerisinde, öznel bir şekilde, akış içerisinde algılamaları mutlu hissetmelerinde önemlidir. Buna göre, birey içinde bulunduğu iletişim ve etkileşimi o anın içerisinde fark ederek yaşadığında daha fazla doyum sağlamaktadır. Bütün bunlardan yola çıkarak; birbirlerine kendilerini açan bireylerin içinde oldukları andaki akışı algılamalarının daha kuvvetli olabileceği söylenebilir. Seligman'a göre birey akış içerisindeyken tamamıyla yaptığı davranışa, eyleme odaklanır (Seligman ve Diğ.'den akt. Çağ, 2016:35). Kendini açma davranışına ilişkin önemli kavramlardan biri de kendini açmanın karşılıklılığıdır. Kendini açma davranışının kişilerarası ilişkilere etkisine ilişkin sıklıkla bahsedilen bulgulardan biri de karşılıklılıktır. Karşılıklılık ilkesine göre, kendini açma davranışı ile karşılaşan bireyin, benzeri bir yakınlık düzeyinde kendisi hakkında bilgi vererek karşılık göstermesi beklenmektedir. Jourard, karşılıklılığa ilişkin "kendini açmanın kendini açmayı doğuracağını" ifade etmiştir. Altman ve Taylor'a göre ise kendini açma davranışı, özellikle yakın ilişkinin gelişiminin erken aşamalarında karşılıklı bir biçimde devam etmektedir. Bütün yakın ilişkilerde kendini açma davranışının karşılıklı olması önemsenmektedir (Dur, 2020:16-17).

Evlilikte, partnerlerden birinin düşük duygusal istikrara, düşük vicdana, düşük uyumluluk düzeyine ve düşük kendini açma seviyesine sahip olması diğer partner için birçok olumsuz durum oluşturur. Bunun yanında bireysel zaman yönetiminin sadece bir eşin isteklerine göre tekelleşmesi, duygusal manipülasyon, aldatma tehditleri veya bir ceza yöntemi olarak aldatma evlilik doyumunu ile olumsuz yönde ilişkilidir (Shackelford ve Buss'dan akt. Gürer, 2019:19). Kişinin istediği ilişkiyi, olumlu ya da olumsuz durumları, taleplerini ve kendi ile ilgili önemli olduğunu düşündüğü özellikleri partneri ile paylaşması, kendini ona karşı açması sağlıklı bir iletişim ve ilişkinin kurulmasının önemli bir adımı olduğu söylenebilir. Birey öncelikle kendine, daha sonra partnerine karşı açık olmalı, yaşadığı ilişki içerisinde varlığına dair bilgileri anlaması adına partnerine aktarması gerekmektedir. Sosyal bir yapıya sahip olan insanların iletişim kurdukları, ilişki yaşadıkları diğer insanlara kendini açması ve ifade ediş durumunun anlaşılması, hoşgörü ile karşılanması ve empati kurulmasının yolunu kolaylaştırması adına önem taşımaktadır. Kişi yaşadığı ilişkide ne kadar kendini açarsa partnerinden de aynı şekilde dönütte bulunmasını beklemektedir. Partnerlerden birinin diğerine kendini açmama durumu bireyin ilişki içerisinde yalnızlaşmasına, tek kişilik bir ilişki yaşadığı düşüncesine kapılmasına, partnerine ve aralarında olan uyuma artık saygı duymama durumuna gelmesine ve ilişkiyi bitirme isteğine ulaşmasına neden olabilmektedir. Partnerlerarası ilişkilerde bir tarafın diğerinden bazı olguları veya kendine dair bilgileri saklaması hususu, aradaki güvenirliliğin zedelenmesine neden olabilmektedir. Bunun sonucunda partnerlerden birinin diğerini ötekileştirmesine, onu ilişkiden soyutlamasına ve böylelikle de şiddetin açığa çıkmasına sebebiyet verdiği söylenebilmektedir. Kadın ya da erkek partnerine karşı kendini açmadığı her durumda, kendi ile ilgili partnerinin şüphe duymasını tetikleyebilmekte ve hislerini kaybettikten sonra bir taraf diğerini kontrol altında tutmaya çalışabilmektedir. Partnere kendini açma ilişkide yaşanılmaması gereken durumlardan biri olan şiddet olgusunun gün yüzüne çıkmasına ve partnerlerarası şiddetin varlığını desteklemesine sebebiyet verebilmektedir. Partnerinin kendini açmamasından dolayı istenmediğini, dolayısıyla kendini kötü hissederek partnerine baskı kurmaya, onun açık olmamasının altında başka bir gerekçe yattığını düşünmesine neden olabilmektedir. Günümüzde partnerlerarası ilişkilerde kadın ve erkeğin hayatlarına dair her şeyi öğrenme arzusu, kişinin mahremiyetinin ihlal edildiğini düşünmesine ve bu nedenle taraflardan biri ya da her ikisi de gizlilik esasına dayanarak, aralarında olan ilişkinin sınırlarını aşabilmekte ve partnerini aldatmaya yönelik hareket edebilmektedir.

Bireyin yaşadığı ilişkide partneri tarafından şiddet görmesinin önüne geçilebilmesi için ilk adımlardan birinin, şiddete maruz bırakılan kötü eylemlerin ya da söylemlerin şiddet olduğunu bilmesidir. İlişkilerde tarafların psikolojik şiddet uygulamasının temel nedeni; kendini açma durumunun ötelenmesi, ilişki boyunca hiç yapılmaması veya bireylerin partnerini bireysel, daha sonrasında da çift

olarak kurmaya çalıştıkları yaşamı anlamsızlaştırılmasıdır denilebilir. Bu durumla karşılaşan bireyler önce ilişkiyi, daha sonra kendilerini sorgulayabilmekte ve böylece kendini açmama durumu psikolojik şiddetin önüne geçemez hale gelebilmektedir. Bireyler kendini açmaktan kaçan partnerinin yalan söylediğini, kendini sevmediğini veya aldattığını, partnerini tanıma hakkının elinden alındığını dolayısıyla haksızlığa uğradığını, yıpratıldığını, partnerinin hislerini bilmemekten kaynaklı güven duymadığını ifade edebilmektedir. Bu ve benzer durumlardan dolayı da partnerine yönelik birçok şiddet türü uygulayabileceği gibi psikolojik şiddet de uygulayabilmektedir. Şiddetin tetikleyici unsuru olmak yerine bu durumun yok edicisi olması gereken kendini açma olgusunun partnerlerin birbirine karşı olan olumlu davranışlar arasında yer alması gerekmektedir. Kendini partnerine karşı açan bireyler ilişkilerinin daha sağlıklı ilerlemesini sağlayabilir ve ortaya çıkabilecek sorunları engelleyebilir.

ARAŞTIRMA VE VERİ SETİ

Problem, Amaç, Önem ve Hipotezler

Bireylerin muhataplarına yönelik fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik açıdan zarar vermesi olarak ifade edilen şiddet, kuşkusuz toplumsal bir sorun olarak sosyal yaşamdaki güncelliğini korumaktadır. Duygu durumunu ve kişilerarası ilişkileri doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkileyebilme potansiyeline sahip olması ve hukuksal açıdan bazen suçun vasıflandırılması ilkesinden yoksun olması sebepleriyle psikolojik şiddetin diğer türler arasında en dikkat çekenini olduğunu söylemek mümkün görünmektedir. Pek çok mecradan gelebilme riski taşıyan şiddetin partnerler arasında yaşanması ise birliktelik açısından ayrı bir öneme sahiptir. Zira 'mahremiyet' alanında olması ve ilişkinin devamının muhafaza edilmesi çabası nedenleriyle partnerler arasındaki şiddet çoğu zaman gizlenebilmekte ve sonuç olarak korku, yalnızlık, üzüntü gibi olumsuz duyguların yaşanmasına neden olabilmektedir. Eş, nişanlı, sözlü gibi toplumsal ve ahlaki bakış açısıyla meşruiyet atfedilen beraberliklerin veya sevgili, flört gibi diğer ilişkilerin sevgiye dayalı olmasına rağmen anlaşmazlıklar durumunda partnerlerin şiddete meyletmesi kuşkusuz sosyal ve toplumsal bir soruna tekabül etmektedir. İlişki içerisinde olan veya ilişki yaşayan bireyler arasında ataerkil bir anlayışın sonucu olarak birinin diğeri üzerinde sonsuz hakka sahip olduğu kanaati bu tür olumsuzlukların nedeni olarak gösterilmesinin yanı sıra öğrenilebilen bir davranış olması realitesi de şüphesiz sorunun temel etkenlerden biri olarak görülebilir. Öğrenilen bu tür olumsuz davranışların aile veya çevre odaklı olmasının yanı sıra kitle iletişim araçları üzerinden aktarılıyor olması da kuşkusuz göz ardı edilemeyecek boyuttur.

Sosyal yapıya ve ahlaki değerlere mugayir olsa bile, kitle iletişim araçları marifetiyle aktarılan görüntü veya söylemlerin çoğu zaman toplum ve birey tarafından zaman içerisinde kanıksandığı ve meşrulaştığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle dizi ve sinema filmlerinin olumsuz etkileri yadsınamaz bir realitedir. Senaryoya, dolayısıyla reytinge kurban edilen toplumsal değerlerin istatistiklere olumsuz şekilde yansımaları da sorunu doğrular mahiyettedir. Bu çalışmanın temel amacı; son zamanlarda gösterime giren filmlerde partnerlerarası ilişkilerin temelini teşkil eden 'kendini açma' olgusu üzerinden psikolojik ve fiziksel şiddeti analiz etmektir. Partnerlerarası psikolojik ve fiziksel şiddetin 'kendini açma' izleği bağlamında son yıllarda yapılmış olan filmler üzerinden ele alınarak analiz edilmiş olması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Çalışmada şu temel hipotezlerden hareket edilmiştir:

- **H1-** Şiddetin mağdur olan tarafı genellikle 'kadındır',
- **H2-** Son dönemlerde gösterime giren ve partnerleri konu alan filmlerde psikolojik ve fiziksel şiddet eylem ve söylemlerinin sıklık derecesi fazladır,
- **H3-** Psikolojik ve fiziksel şiddetin kendini açma(ma) bağlamında partnerleri olumsuz yönde etkilemektedir.

YÖNTEM

Metodoloji, Evren, Örneklem ve Sınırlılıklar

Bu çalışmada; 'The Killing of Two Lovers' ve 'Biz Böyleyiz' filmleri içerik analizi ve göstergibilimsel yöntemleri ile analiz edilmeye çalışılmıştır. Örneklem olarak seçilen ve çalışma kapsamına dâhil edilen filmlerdeki şiddet görüntülerinin partnerler sınırlılığında ve göstergibilimsel açıdan analiz edilmesi; şiddet boyutunun 'nasıl' ve içerik analiz yöntemi ile de 'kaç kez' gerçekleştiğini ortaya koymaktır. Partnerlerarası şiddet görüntülerinin sinema ve dizi filmlerinde görece sıklık arz etmesi çalışmada örneklem seçmeyi zorunlu kılmış ve 2020 yılından itibaren gösterime giren ve en çok izlenen yabancı

orijinli ve yerli filmler arasında random yöntemi ile belirlenmiştir. Partnerlerarası psikolojik ve fiziksel şiddetin cinsiyete göre değişkenlik göstermesinin yansıtılışı, partnere psikolojik veya fiziksel şiddet uygulama nedenlerinin nelere dayandırıldığı ve kendini açma çerçevesinde tarafları nasıl etkileyerek hasar bıraktığı sorunsalı irdelenmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

'Biz Böyleyiz' Filminin Göstergibilimsel ve İçerik Analizi

Filmin Künyesi

Yönetmen	Caner Özyurtlu
Senaryo	Caner Özyurtlu, Melikşah Altuntaş, Berrak Tüzünataç
Yapımcılar	Şükrü Avşar
Senaristler	Caner Özyurtlu, Melikşah Altuntaş
Oyuncular	Hümeysra (Nezihe), Berrak Tüzünataç (Emre), Engin Öztürk (Gökçe), Şebnem Bozoklu (Dolunay), Özge Özpınar (Efsun), Boran Kuzum (Emrah), Meriç Aral (Beril), Burak Altay (Mesut)
Yapım Yılı	2019, (Türkiye Yapımı, Netflix)
Film Süresi	116 dk.
Dil	Türkçe
Tür	Komedi

Filmin Özeti

Nezihe yardımcısı ile beraber İzmir'de yaşayan yaşlı bir kadındır. Dört yakın arkadaş olan Dolunay, Emre, Gökçe ve Efsun çocukluk ve gençlik dönemlerini Nezihe ile beraber geçirmişlerdir. Yetişkin olduktan sonra hayatlarını farklı bir şekilde yaşamak isteyen arkadaşların arasına zamanla mesafe girmiştir. Nezihe'nin hastalanması haberini alan ekip İstanbul'dan İzmir'e giderek Nezihe'nin evinde bir araya gelirler. Karakter olarak birbirinden farklı olan grup üyeleri arasında hesaplaşmalar yapılmaya başlanır. Birkaç gün büyüdükleri evde beraber kalmak zorunda olan ekibin geçmişe dair sırları ortaya dökülür ve bu durumla yüzleşmek zorunda kalırlar. Arkadaşlıkları, ilişkileri ve kendileri de bu süreçte sınanır.

1. Sekans

Time Code: 1.09.51

2. Sekans

1.12.01

3. Sekans

1.29.24

Filmin Göstergibilimsel Çözümlemesi

	Gösterge	Gösteren (Denotatif)	Gösterilen (Konotatif)
1. Sekans	Fiziksel Şiddet (El kaldırmak)	İnsan (Beril)	Hesap Sorma
2. Sekans	Fiziksel Şiddet (İtmek)	İnsan (Emre)	Öfke, Tepki
3. Sekans	Fiziksel Şiddet (Eşya fırlatmak)	Bardak	İsyan, Tepki

Gökçe ve Beril iki yıla yakın bir süredir sevgililerdir ve güzel giden bir ilişkileri vardır. Gökçe'nin babaannesi Nezihe'nin hastalanması sonucu beraber İzmir'e giderler. Gökçe, Dolunay, Efsun ve Emre çocukluk zamanlarında olduğu gibi tekrar bir araya gelirler. Gökçe ve Emre lise yıllarında sevgili olmuşlardır ancak Nezihe'nin "Asla en yakın arkadaşına âşık olma" söylemlerinden dolayı ve aynı zamanda birbirlerini kaybetmemek için, ilişki yaşamayı istemezler. Ancak karşılıklı ilişki yaşayamadıkları gibi birbirlerine bağlı olmalarından kaynaklı başkaları ile olan yakın ilişkileri de zarar

görmektedir. Aralarındaki iletişimi 'arkadaşlık' olarak nitelendirse de birbirlerini sevdikleri için, filmin birçok sekansında çekişmeleri yer almaktadır.

Sekans 1'de yer alan görüntüde Gökçe ve Emre'nin yakınlaşması ve aralarındaki çekimden dolayı rahatsız olan Beril, sevgilisi Gökçe'ye hesap sormaya başlamaktadır. Bar da geçen sahnede Gökçe Emre'ye bir şarkı söyler ve alkolün etkisiyle Beril'i umursamadan flörtleşmeye başlar. Büyük bir tartışma yaşanacağını hisseden ekip dışarıya çıkar ve ikiliyi yalnız bırakırlar. Beril'in "Gökçe sen napiyosun ya? Sen beni nasıl bir duruma soktuğunun farkında mısın ya? Alla alla! Biz iki kadın senin için burda mücadele mi ediyoruz?" söylemleri dikkat çekmektedir. Fotoğraf 1'de görüldüğü üzere mekanın bar olması, karakterlerin gerçek duygularının ortaya çıkmasını ve alkolün etkisiyle yaşananların inkarını kolaylaştırması yönünü temsil etmektedir. Aynı zamanda karanlık bir ortamın olması, yaşanılacak olumsuzluğun ve çıkabilecek tartışmanın ön izlenimini sunmaktadır. Bununla birlikte Beril ve Gökçe arasındaki gerilim, yaşadıkları ilişkinin olumsuz yönlerini ve karamsarlığı ifade etmektedir. Beril'in Gökçe'yi fiziksel olarak itmesi ve daha sonra elini kaldırması karakterin öfkesinin bir yansımasıdır. Beril ihanete uğrama, hemcinsi ile olan kıyaslanma durumundan yorulmaktadır ve aynı zamanda da ne yaparsa yapsın kendisinin hep öteki konumunda olmasından dolayı kötü hissetmektedir. Bunun sonucunda Beril'in, partneri Gökçe'ye karşı fiziksel şiddet uyguladığı izleyiciye yansıtılmaktadır. Beril karakterinin üstündeki kıyafetin karışık renklerden oluşması, ilişki durumunun karmaşıklığını göstermektedir. Gökçe karakterinin sakin ve umursamaz davranışları ise içinde bulunduğu karmaşıklığın sebebi olmasına rağmen bu durumu ciddiye almadığının yansımasıdır. İncelenen sahnede sevgilisi Beril'in isyanını görmezden gelmektedir.

Sekans 2'de yer alan sahne mekanın tuvaletinde geçmektedir. Sekansta kullanılan ışık Gökçe karakterinin yüzüne vurmaktadır ve Emre karakterinin arkasından görüntü yansıtılmaktadır. Gökçe, Emre ile flört etmektedir ancak hem arkadaş olmaları hem de Beril ile olan ilişkisinin varlığı, flörtleşme durumunu imkansız hale getirmektedir. Gökçe sevgilisi Beril ile tartışmasından sonra Emre'nin yanına giderek, yaşanan karmaşanın son bulmasını istemektedir. Bunun üzerine Emre, Gökçe ile yakınlaşmaya çalışmakta fakat Gökçe onu kendinden uzaklaştırmaya çalışmaktadır. Karakter burada daha önce partneri Emre'nin kendini kandırmasının intikamını almak istemektedir ve partnerine bilinçli bir şekilde psikolojik ve sözel şiddet uygulamaktadır. Gökçe'nin söylemlerinin ve eylemlerinin yalan olduğunu düşünmesi sonucunda Emre'nin Gökçe'yi omuzlarından itmesi, karakterin hayal kırıklığının bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Emre hem kendine hem de yaşanan olaylara olan öfkesini, Gökçe'yi merkeze alıp ona fiziksel şiddet uygulayarak yansıtmaktadır. Emre'nin saç şekli ve kıyafetleri çocukluk zamanının bir göstergesidir. Karakterin ruhunun hala çocuk olduğu, Gökçe ile aralarındaki çekişmenin o dönemlerden kaldığının simgesidir.

Sekans 3'te Dolunay karakterinin havuz başında arkası ekrana dönük bir şekilde olduğu görülmektedir. Dolunay arkadaşları ile tartışır ve onların annelik kavramı ile ilgili söylemleri karakteri üzer, çünkü Dolunay anne olamamaktadır. Arkadaşlarına ve özellikle de bu durumdan dolayı eşi Mesut'a fazlasıyla kırgın ve kızgın olan karakter, öfkesini elinde tuttuğu bardak ile yansıtmaktadır. Zamana bakıldığında sekansın gece olması, karakterin çocuk sahibi olma umudunun tükendiğinin yansımasıdır. Havuzun mavi ve bardağın beyaz olması, iyi bir haberin göstergesi olarak sunulmaktadır. Olumsuzluğun simgesi olan karanlık ile iyiliğin ve güzel haberin temsili niteliğindeki mavi ve beyazın uyumu, karakter ile bütünleşmektedir. Dolunay partneri ile olan problemlili ilişkisinden kaynaklı, eşine yönelik doğrudan bir fiziksel şiddet uygulamaktan kaçınmaktadır. Sekansta bu durum metaforik bir şiddet şeklinde yer almaktadır. Burada gösteren bardaktır ve karakterin isyanı ve tepkisinin bir yansımasıdır.

Göstergibilimsel çözümlemesi yapılan "Biz Böyleyiz" filminde incelenen üç sekansta araştırmanın hipotezini doğrular nitelikte göstergeler tespit edilmiştir. Fotoğraf 1'de yer alan sahnede Gökçe karakteri partneri Beril'i küçük düşürmekte, kıyaslama yoluyla aşağılamakta, Emre ile flört ederek sevgilisini aldatmakta, onu önemsemeyen davranışlarda bulunmakta ve psikolojik şiddet uygulamaktadır. Buna karşılık Beril ise Gökçe'ye yönelik sözel ve fiziksel şiddet kapsamında ifadeler ve davranışlarda bulunmaktadır. Fotoğraf 2'de yer alan sahnede Emre flört ettiği Gökçe'den yakınlık beklerken, partneri tarafından sözel şiddete maruz kalmaktadır. Aynı zamanda sevgilisinin olması durumu ile de Emre'ye psikolojik şiddette bulunmaktadır ve buna karşılık Emre, Gökçe'ye sözel ve fiziksel şiddet uygulamaktadır. Fotoğraf 3'te ise Dolunay karakteri eşi Mesut'a olan öfkesinden kaynaklı elindeki nesne ile fiziksel şiddette bulunmaktadır. Ancak karakter bu durumdan önce eşini defalarca ötekileştirmekte, ona emir vererek küçük göstermeye çalışmaktadır ve böylece partnerine psikolojik

şiddet uygulamaktadır. Çalışmanın birinci hipotezi olan; Şiddetin mağdur olan tarafının genellikle 'kadın' olduğu algısının aksine; partnerlerarası psikolojik ve fiziksel şiddetin uygulanması ve şiddete maruz kalınması cinsiyete göre değişkenlik göstermektedir savı, yapılan çözümlenmelere bakıldığında doğrulanmıştır. Çünkü burada psikolojik şiddeti uygulayan kişinin erkek ve bunu yaşayan kişinin ise kadın olduğu algısı bulunmamaktadır. Diğer taraftan kadının mağdur konumunda, erkeğin ise mağduriyeti yaşatan ve şiddeti gösteren şekilde öne sürülen hipotezin aksine, şiddete maruz bırakılan tarafın erkekler de olabileceğinin altı çizilmektedir. Bu nedenle yapılan çözümlenme çalışmanın hipotezini destekler niteliktedir.

Filmin İçerik Çözümlemesi

Şiddet saptanan sahne sayısı	Şiddetin türü	Şiddet türünün içeriği	Şiddet uygulayan cinsiyet	Şiddete maruz kalan cinsiyet
5 (01.00-33.07 dk)	Psik. şiddet (6)	Yalan 3, Emir 1, Engelleme 1, Kontrol 1	Kadın (3) Erkek (3)	Kadın (3) Erkek (3)
5 (35.40-56.49 dk)	Psik. şiddet (5) Söz. şiddet (3)	Hakaret 3, Yalan 2, Dalga geçme 1, Manipüle 1, Kötü hissettirme 1	Kadın (2) Erkek (6)	Kadın (5) Erkek (3)
5 (57.10-1.30.10 dk)	Söz. şiddet (7) Fiz. şiddet (4) Psik. şiddet (3)	İtme 4, Hakaret 4, Küfür 3, Kötü hissettirme 2, Aldatma 1	Kadın (9) Erkek (5)	Kadın (5) Erkek (9)
TOPLAM: 15	TOPLAM: 28 Psik. Şiddet: 14 Söz Şiddet: 10 Fiz. Şiddet: 4	TOPLAM: 28 Hakaret:7, Yalan:5, İtme:4, Kötü hissettirme:3, Küfür:3, Engelleme:1, Dalga geçme:1, Manipüle:1, Aldatma:1, Emir:1, Kontrol:1,	TOPLAM: 28 Kadın: 14 Erkek: 14	TOPLAM: 28 Kadın: 13 Erkek: 15

Gerçekleştirilen içerik analizine göre "Biz Böyleyiz" filminde yakın partner şiddeti içeren çok sayıda sahne tespit edilmiştir. Ancak yapılan çözümlenmenin anlaşılabilir olması açısından toplam 15 sahne analiz edilmiştir. Film içerisinde saptanan yakın partner şiddeti sahnelerinin büyük çoğunluğunun psikolojik şiddet türüne ait olduğu görülmektedir. Örneğin; filmin 33. dakikasında ana karakterlerden Dolunay'ın yan karakterlerden olan eşi konumundaki Mesut'a söz hakkı tanımaması, konuşmasına izin vermemesi ve onu bastırarak kontrol etmeye çalışması; filmin 39. dakikasında ana karakterlerden Gökçe'nin sevdiği ve flört ettiği ana karakter olan Emre'ye karşı "Ya ben Beril'i çok seviyorum, onu diyorum sana!" cümlesiyle kıskandırmak için yalan söylemesi; yine filmin 56. dakikasında ana karakterlerden Beril'in sevgilisi Gökçe ile konuşmasında "O kadar dandik hissettiriyorsun ki bazen." söylemi psikolojik yakın partner şiddeti olarak belirlenmiştir. Film içerisinde ayrıca sözel ve fiziksel şiddet içeren sahneler de saptanmıştır. Örneğin; filmin 53. dakikasında Gökçe karakterinin Emre karakterine "Geri zekâlı, aptal" demesi ve Emre'nin de Gökçe'ye "Lan, geri zekâlı, mal, salak, hıyar oğlu hıyar, boksun sen" söylemleri; yine filmin 1 saat 15. dakikasında Beril karakterinin Gökçe karakterine "S.ktir git, geri zekâlı" demesi sözel yakın partner şiddeti olarak belirlenmiştir. Filmin 1 saat 12. dakikasında Emre karakteri Gökçe karakterinin hakaret içeren söylem ve eylemlerinden dolayı onu göğsünden itmesi, fiziksel yakın partner şiddeti olarak belirlenmiştir.

"Biz Böyleyiz" filminde tespit edilen yakın partner şiddet türünün içeriği incelendiğinde, çoğunluk olarak karakterler arası "hakaret" başlığı altında söylemler yer alırken; devamında yalan söyleme, itme ve küfür içerikleri yer almaktadır. Ayrıca filmde tespit edilen yakın partner ilişki sahnelerinde, şiddeti uygulayan karakterlerin çoğunluğunun ana karakter ve şiddete maruz kalan karakterlerin ise yine ana karakter olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda şiddeti uygulayan olarak erkek ve kadın karakterler eşit bir şekilde şiddet davranışında bulunduğu görülmektedir. Şiddete maruz kalan karakterlerin çoğunluğu ise erkek olduğu saptanmıştır. Çalışmanın birinci hipotezi olan partnerler arası psikolojik şiddeti uygulama ve bu duruma uğrama cinsiyete göre değişmektedir savı yapılan çözümlenmelere bakıldığında doğrulanmaktadır. Çünkü burada psikolojik şiddeti uygulayan kişinin erkek ve bunu yaşayan kişinin ise kadın olduğu düşüncesi yoktur. Cinsiyete göre değişiklik göstermektedir ve her iki tarafta hem uygulayan hem maruz bırakılan konumunda yer alabilmektedir. Aynı zamanda hipotezin içinde yer alan düşünceye nazaran kadının mağdur konumunda erkeğin ise

mağduriyeti yaşatan ve şiddeti gösteren olarak yer alması değil, buna maruz bırakılan tarafın erkekler olabileceğinin de altı çizilmektedir. Bu nedenle yapılan çözümleme çalışmanın hipotezini destekler niteliktedir.

'The Killing of Two Lovers' Filminin Göstergibilimsel ve İçerik Analizi

Filmin Künyesi

Yönetmen	Robert Machoian
Senaryo	Robert Machoian
Yapımcılar	Melia Leidenthal, Clayne Crawford, Robert Machoian, Scott Christopherson
Senaristler	Robert Machoian
Oyuncular	Clayne Crawford (David), Sepideh Moafi (Nikki), Chris Coy (Derek), Avery Pizzuto (Jess), Barbara Whinnery (Mrs. Staples), Arri Graham (Alex), Ezra Graham (Theo), Jonah Graham (Bug)
Yapım Yılı	2020, Türkçe adı: " <u>İki Aşığın Ölümü</u> ", ABD Yapımı
Film Süresi	85 dk.
Dil	İngilizce
Tür	Dram

Filmin Özeti

David ve Nikki evli ve dört çocuğu olan çekirdek bir ailedir. Erken yaşlarda evlenen çift aralarındaki anlaşmazlıklardan kaynaklı ayrılmayı düşünürler ve resmi bir şekilde evliliklerini bitirmeden önce evleri ayrılırlar. David yaşanan olaylardan sonra kendi evine yakın bir yerde yaşayan babasının yanına taşınır. Çift bu süreç içerisinde ilişkilerini kurtarmak için birbirlerine şans verirler ancak aynı zamanda başkaları ile de görüşme kararı alırlar. David bu kararı eşi Nikki için kabul eder ancak yine de durumu içselleştiremez ve ailesini tekrar kazanmak adına ilişkilerini kurtarmak için mücadele eder. Nikki boşanma sürecinde hayatına Derek'i almıştır. Derek hem çocukların hem de David'in nefretini kazanır. Nikki iki kişi arasında karar vermek zorunda kalır, kendi mutluluğu ile çocuklarının mutluluğu arasında bir seçim yapmalıdır ve bu durumda ailesinin mutluluğu bir adım daha öne çıkmaktadır. Filmin birçok sekansında karakterlerin kendi iç savaşları ile partnerleri arasındaki çekişmeleri yer almaktadır.

1. Sekans

Time Code: 01.44.03

2. Sekans

1.10.38

3. Sekans

1.14.04

Filmin Göstergibilimsel Çözümlemesi

	Gösterge (Sign)	Gösteren (Denotatif)	Gösterilen (Konotatif)
1. Sekans	Fiziksel Şiddet (Silah doğrultmak)	İnsan (David)	Öfke, Nefret
2. Sekans	Fiziksel Şiddet (İtmek)	İnsan (Nikki)	Tepki, Korku
3. Sekans	Fiziksel Şiddet (Yumruk atmak)	İnsan (Derek)	Öfke, Tepki

Sekans 1'de yer alan görüntü filmin ilk sahnesidir. Ayakta duran bir adam yatakta uyuyan çifte silah doğrultmaktadır. Bu kişi David'tir ve yatakta olan kişiler ise karısı Nikki ile onun sevgilisi Derek'tir. Sekansta mekân olarak David, Nikki ve dört çocuğunun yaşadığı evin yatak odası gösterilmektedir. Mekânın kapalı ve yatak odası olması David karakterinin evliliği ile ilgili sorunlarını dışarıya yansıtmadığını, her şeyi içsel olarak yaşayıp kimseyle paylaşmadığının ifadesidir. Karakterin kıyafetleri ve saçlarının dağınık olması, partneri ile yaşadığı sorunlardan kaynaklı kendini ihmal ettiğinin, aynı zamanda hayatının merkezine kendinden önce evliliğini aldığının bir göstergesidir. Kapının aralıklı ve

beyaz olması David'in eşine karşı hissettiği duyguların temiz olduğunu, evliliğini kurtarmak için açık bir kapı bıraktığının simgesel metaforudur. Yatakta uyuyan Derek karakterinin ölen insanların sadece ayaklarının görüldüğü gibi gösterilmesi, David'in onu öldürme isteğinin bir karşılığını temsil etmektedir. Nikki'nin incelenen sekansta görünmemesi eşi David'in öfkesinin Nikki'ye değil, bizzat kendisine ve karısının sevgilisi Derek'e karşı olduğunun bir yansımasıdır. David'in elinde tuttuğu silah, karakterin yaşanılanlardan kaynaklı oluşan kötü hislerinin ve partneri tarafından tercih edilmeyişinin verdiği öfkenin yansıması olarak sunulmaktadır. David ilişkiye ara verme ve başkaları ile görüşme kararını partneri Nikki ile beraber almasına rağmen, eşinin hayatında birinin olması durumunu kabul etmemektedir. Bu nedenle de partnerine ya da onun hayatındaki kişiye karşı fiziksel şiddette bulunma isteği görülmektedir.

Sekans 2' de yer alan sahne David ve Nikki'nin evinin önünde geçmektedir. Filmin üç ana karakteri bir aradadır ve yolun ortasında tartıştıkları görülmektedir. Çift evlilikleri hakkında konuşma yaparken Derek'in yanlarına gelmesi David'i sinirlendirir. Karakter hakaretvari söylemler ile hem Derek'e hem de Nikki'ye bağırma başlar. Nikki sevgilisi ile eşi arasında kalmaktadır ve eşini omuzlarından iterek uzaklaştırmaya çalışır. Kadın karakter hem yaşanılan olaylara hem de David'e karşı öfkesini, onu iterek yani fiziksel şiddette bulunarak yansıtmaktadır. David ise eşine ve onun sevgilisine hakaret ederek sözel şiddette bulunmaktadır. Aynı zamanda Nikki hayatına birini aldığı için David tarafından psikolojik şiddete maruz kalmaktadır. David karakterinin duruşu, jest ve mimikleri öfkesini kontrol etmeye çalıştığının bir göstergesidir. Nikki eşinin öfkesinden korktuğu için onu sevgilisi Derek'ten uzak tutmaya çalışmaktadır ve karakterin beden dili onun bu durumdan yorulduğunu ifade etmektedir. Derek'e bakıldığında elleri kıyafetinin cebindedir ve oldukça sakin görünmektedir. David ve Nikki arasında kendisinin bir engel teşkil etmediği düşüncesini yansıtmaktadır.

Sekans 3'te Derek karakterinin David'e yumruk atarak fiziksel şiddette bulunduğu an görülmektedir. Derek, David'in Nikki'ye psikolojik baskı ve şiddette bulunduğunu ima etmekte ve partnerini hak etmediğini söyleyerek David'e saldırmaktadır. Böyle bir fiziksel şiddetin olacağını tahmin etmeyen David, yüzüne aldığı darbeden kaynaklı arkasında bulunan araca çarparak yere düşer. Derek kısa bir süre şiddet göstermeye devam eder. Partneri Nikki'nin eşinden uzak durmaması nedeniyle sevgilisine öfke duymaktadır ve öfkesini David'e fiziksel şiddet uygulayarak yansıtır. Sekansta David'in şiddetten kaynaklı saçlarının dağıldığı ve ifade görünümünün zorlaştığı gösterilmektedir. Aynı zamanda gri bir gökyüzü ve kuru ağaçlar olumsuz bir nitelik taşımaktadır.

Göstergibilimsel çözümlemesi yapılan "*The Killing Of Two Lovers*" filminde incelenen üç sekansta araştırmanın hipotezini doğrular nitelikte göstergeler bulunmaktadır. Sekans 1'de yer alan sahnede David karakteri, eşi Nikki ve onun sevgilisi Derek'e silah doğrultarak fiziksel şiddette bulunmaktadır. Nikki'ye olan öfkesini ona zarar verebileceği bir araç olan silah ile yansıtmaktadır. Karakter eşiyile olan sorununu, ona karşı uyguladığı fiziksel şiddeti aynı şekilde eşinin sevgilisi Derek'e de uygulamaktadır. Buna karşılık Nikki ve Derek buldukları konumdan ve şiddeti görmemelerinden kaynaklı, herhangi bir ifade ya da davranışta bulunmadıkları gösterilmektedir. Sekans 2'de yer alan sahnede David, Nikki ile beraber yaşadığı evde Derek'i görünce eşini suçlamaktadır ve ona emir vererek psikolojik şiddette bulunmaktadır. Aynı zamanda hem eşi Nikki'ye hem de onun sevgilisi Derek'e hakaret ederek sözel şiddet uygulamaktadır. David, Nikki'nin sevgilisi olması durumunu hazmetmekte güçlük çekmektedir, partnerinin kendisine ihanet ettiği düşüncesini Nikki'ye benimsetmeye çalışarak, eşine karşı psikolojik şiddet uygulamaktadır. Buna karşılık Nikki ise sözel ve fiziksel şiddet kapsamında ifadeler ve davranışlarda bulunarak, David'i söylemlerinden dolayı itmekte ve ona emir vererek kendisinden uzaklaştırmaya çalışmaktadır. Nikki eşi David'in duygusal olarak zarar görmesi durumu ile ilgilenmeyerek partneri David'e psikolojik şiddet uygulamaktadır. Sekans 3'te Derek, partneri Nikki'nin eşi tarafından sürekli manipüle edilmesi ve birçok şiddete maruz kalmasından ötürü öfke duymaktadır. Karakter aynı zamanda Nikki ile sevgili olmasından dolayı David tarafından sözel şiddete maruz kalmaktadır. Sekansta Derek karakteri ise şiddeti gören taraf olarak yansıtılmaktadır ve öfkesini David'e yumruk atarak fiziksel şiddet ile yansıtmaktadır. Karakter aynı zamanda Nikki'nin eşinden ayrılmayı ertelemesinin kendinde yarattığı öfkeyi, partnerine yansıtmaktan kaçındığı gözlemlenmiştir. Çalışmanın birinci hipotezi olan; Şiddetin mağdur olan tarafının genellikle 'kadın' olduğu algısının aksine; partnerlerarası psikolojik ve fiziksel şiddetin uygulanması ve şiddete maruz kalınması cinsiyete göre değişkenlik göstermektedir savı, yapılan çözümlemelere bakıldığında doğrulanmıştır. Analizi yapılan filmde şiddeti uygulayan tarafın kadın karakter olduğu ve erkek karakterlerden daha fazla şiddet

davranışında bulunduğu görülmektedir. Şiddete maruz kalan karakterlerin çoğunluğu ise erkek olduğu saptanmıştır. Yapılan çözümleme bu bağlamda çalışmanın hipotezini destekler niteliktedir.

Filmin İçerik Çözümlemesi

<i>Şiddet saptanan sahne sayısı</i>	<i>Şiddetin türü</i>	<i>Şiddet türünün içeriği</i>	<i>Şiddet uygulayan cinsiyet</i>	<i>Şiddete maruz kalan cinsiyet</i>
2 01.35/15.12 dk	Psik. Şiddet: 1 Fiz. Şiddet: 1	Ötekileştirme 1, Silah 1	Kadın: 1 Erkek: 1	Kadın: 1 Erkek: 1
2 28.12/49.22 dk	Psik. Şiddet: 7 Fiz. Şiddet: 2 Söz. Şiddet: 1	Ötekileştirme 2, İtme 2, Eleştirme 2, Dalga geçme 1, Önemsememe 1, Kötü hissettirme 1, Aşağılama 1	Kadın: 8 Erkek: 2	Kadın: 2 Erkek: 8
2 1.07.07/1.18.38 dk	Psik. Şiddet: 5 Söz. Şiddet: 3 Fiz. şiddet 2	Emir verme 4, Hakaret 3, Suçlama 1, İtme 1, Silah 1	Kadın: 3 Erkek: 7	Kadın: 7 Erkek: 3
TOPLAM: 6	TOPLAM: 22 Psik şiddet: 13 Fiz. Şiddet: 5 Söz. Şiddet: 4	TOPLAM: 22 Emir: 4, Ötekileştirme: 3, İtme: 3, Hakaret: 3, Eleştirme: 2, Silah: 2, Dalga geçme: 1, Önemsememe: 1, Kötü hissettirme: 1, Aşağılama: 1, Suçlama: 1	TOPLAM: 22 Kadın:12 Erkek: 10	TOPLAM: 22 Kadın: 10 Erkek: 12

Gerçekleştirilen içerik analize göre “The Killing Of Two Lovers” filminde yakın partner şiddeti içeren çok sayıda sahne tespit edilmiştir. Ancak yapılan çözümlemenin anlaşılabilir olması açısından toplam 6 sahne analiz edilmiştir. Film içerisinde saptanan yakın partner şiddeti sahnelerinin büyük çoğunluğunun psikolojik şiddet türüne ait olduğu görülmektedir. Örneğin filmin 28. dakikasında ana karakterlerden Nikki'nin ana karakterlerden olan eşi David'e, arabanın kapısını açmasına karşılık “Kibarlık mı yaptın şimdi?” cümlesiyle onu aşağılaması ve küçük düşürmesi; Filimin 34. dakikasında Nikki'nin David'e “bi kere sıkıcı gelen bişey, bidaha heyecanlandırır mı bilmiyorum.” cümlesiyle başka bir konu üzerinden eşinin kötü hissetmesini sağlaması; Yine filmin 1. saatinin 10. dakikasında David'in ana karakterlerden Nikki'nin sevgilisi Derek'i göstererek Nikki'ye “Aaa bula bula bunu mu buldun?” söylemi psikolojik yakın partner şiddeti olarak belirlenmiştir. Film içerisinde ayrıca sözel ve fiziksel şiddet içeren sahneler de saptanmıştır. Örneğin filmin 1. saatinin 9. dakikasında David karakteri Nikki karakterine “Çocukları alıyorum ve hemen evime bu herifi atıp festival mi yapıyorsun sen?” demesi; Yine filmin 1 saat 11. dakikasında David'in Nikki'ye “Sen ve pislik sevgilin ne isterseniz yapıcak mısınız?” söylemleri, sözel yakın partner şiddeti olarak belirlenmiştir. Filmin 1. dakikasında David'in Nikki'ye silah doğrultması; Filimin 1. saatinin 10. dakikasında Nikki karakterinin eşi David'in hakaret içeren söylem ve eylemlerinden dolayı onu göğsünden itmesi, fiziksel yakın partner şiddeti olarak belirlenmiştir.

“The Killing Of Two Lovers” filminde tespit edilen yakın partner şiddet türünün içeriği incelendiğinde, çoğunluk olarak karakterlerarası ‘emir verme’ başlığı altında söylemler yer alırken devamında ötekileştirme, itme ve hakaret içerikleri yer almaktadır. Çalışmanın ikinci hipotezi olan; Son dönemlerde gösterime giren ve partnerleri konu alan filmlerde psikolojik ve fiziksel şiddet eylem ve söylemlerinin sıklık derecesi dikkat çekmektedir savı, yapılan çözümlemelere bakıldığında doğrulanmıştır. Analizi yapılan filmin 6 sekansına bakıldığında 13 kez psikolojik şiddet ve 5 kez fiziksel şiddet içerikli görüntüler saptanmıştır. Ayrıca filmde tespit edilen yakın partner ilişki sahnelerinde, şiddeti uygulayan karakterlerin hepsinin ana karakter ve şiddete maruz kalan karakterlerin ise yine ana karakter olduğu tespit edilmiştir. Partnerlerarası şiddeti ise kadın karakterin erkek karakterlere nazaran sayıca daha fazla uyguladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle yapılan çözümleme çalışmanın hipotezini destekler niteliktedir. Çalışmanın üçüncü hipotezi olan; Psikolojik ve fiziksel şiddetin partnerler arası ilişkiyi kendini açma bağlamında bireyleri olumsuz etkilediği imajı aktarılmaktadır savı, yapılan çözümlemelere bakıldığında doğrulanmıştır. İncelenen sekanslarda psikolojik şiddete maruz kalan partnerin veya her iki tarafın yaşadıkları şiddetten kaynaklı birey olarak olumsuz bir etkilenme gerçekleşmektedir. Dolayısıyla hem yaşanan ilişki zarar görmekte hem de psikolojik şiddet bireyin kendini kapatmasına neden olmaktadır. Filmde yer alan kadın ve erkek karakterin birbirlerine psikolojik şiddet uyguladığı görülmektedir ve bundan dolayı hem evlilikleri bitme noktasına gelmekte hem de

partnerler birbirlerine kendini açma kavramından uzaklaşmaktadır. Bu bulgular öngörülen hipotezi destekler niteliktedir.

SONUÇ

Şiddet, geçmişten günümüze kadar süregelen, eylem ve söylemleri ile bireyleri fiziksel ve ruhsal açıdan menfi yönde etkileyen ve çoğu zaman telafisi mümkün olmayan travmatik sonuçları ile tüm toplumları yakından ilgilendirmektedir. Bireyler zaman zaman yakın veya uzak çevresinden cinsiyet fark etmeksizin şiddete maruz kalabilmektedir. Şiddet; kültürel öğretiler, aile yapısı, ekonomik nedenler, otoriter kişilik, psikolojik rahatsızlıklar, baskı ve kaybetme korkusu nedenleri ile ortaya çıkabilmekte ve bireylerin yaşamlarının sonlanmasına kadar gidebilen psikolojik yönü de bulunmaktadır. Şiddetin temelinde öfke yer almakta ve asabılığın tetiklenmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Ancak söz konusu bu gerekçelerin pek çok kişi tarafından şiddet kapsamında değerlendirilmediği bilinmemektedir. Özellikle psikolojik şiddetin bireylerin özel hayatında bulunan partnerleri tarafından uygulanması; şiddet algılamasının gecikmesine, fark edilmesinin zorlaşmasına, hatta hiç anlaşılmamasına sebebiyet verebilmektedir. Zira duygusal ilişki yaşanan partnerden şiddet görebilme genellikle ihtimal dışında tutulmaktadır. Partnerlerarası ilişkilerde şiddetin aktarımının daha ziyade erkekte kadına doğru olduğu düşüncesi yer almaktadır. Ancak kadınların da partnerlerine karşı şiddet uygulayabildiği bilinen bir realitedir. Hangi koşulda olursa olsun süreç zamanla her iki taraf için de meşru hale dönüşebilmektedir. Özellikle hukuki açıdan kanıtlanması zor olan psikolojik şiddete karşı ise yaptırım mekanizmasının yetersiz kalması kanıksanmaya zemin hazırlayabilmektedir.

Sosyal yaşam içerisinde bireylerarası duygusal veya fiziksel yakınlık 'özel hayat' kapsamında değerlendirilmekte ve partnerlerarası ilişkilerin konumlandırılması bu bağlamda flört ve evli olma durumunda olduğu gibi farklılıklar gösterebilmektedir. Dolayısıyla flört eden partnerlerden birinin şiddete maruz kalması ile evli bir bireyin maruz kalması kuşkusuz toplumsal bakış açısıyla farklılık arz edebilmektedir. Ancak bireylerin sözlü, nişanlı, sevgili, flört veya evli olması kuşkusuz şiddete meşruiyet kazandırmamaktadır. Partnerlerarası psikolojik şiddet, ilişki yaşayan taraflardan birinin diğerini ötekileştirmesi, üstünlük kurmaya çalışması, kontrol etme içgüdüleri ile hareket etmesi ve çoğu zaman da bireyin partnerine kendini açma davranışını gerçekleştirmemesi kaynaklı ortaya çıkmaktadır. Kendini açma partnerlerarası ilişkilerin temel taşıdır ve karşılıklı olduğu takdirde olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Sevgi, aşk, bağlılık veya evli olma hali hiçbir koşulda şiddete maruz bırakılmayı haklı kılmamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, sosyal bir vakaya dönüşen partnerlerarası şiddet eylemine karşı toplumsal bakış açısının sinemaya nasıl yansıtıldığının ortaya konulmasıdır.

Birçok sinema filmi, genellikle ya edebi eserlerden ya da yaşanmış gündelik hikâyelerden uyarlanmakta ve dönemin ruhunu yansıtmaktadır. Çalışmada analiz edilen 'Biz Böyleyiz' ve 'The Killing of Two Lovers' filmlerinin de gündelik yaşam pratiğinden sinemaya uyarlandığı görülmektedir. Filmlerin konusu bireylerin partnerleri ile olan ilişkilerinde yer alan psikolojik şiddet olgusunu irdelemektedir. Yerli bir yapımla olan 'Biz Böyleyiz' filminde partnerler arasında kadınların erkekler tarafından şiddete maruz kaldığı şeklindeki toplumsal kanıksanmaya ve genel kabule tekabül eden yargının ve algının yanlışlandığı tespit edilmiştir. Zira filmde erkek karakterin kadın partneri tarafından psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kaldığı pek çok sekans bulunmaktadır. Oysa Türk erkeklerinin eşlerinden şiddet gördüğüne dair medyaya yansıyan haberlere rastlanmadığı gibi filmlere de konu olduğuna dair sınırlı sayıda emareler görülmektedir. Zira Türk kültürünün sosyal karakteristiğinde aile içi ilişki yapısının ana karakteri erkektir ve bu nedenle de erkeğin eşi tarafından şiddete maruz kalması ataerkil toplum yapısının bir gereği olarak pek kabul görmemekte ve özellikle kırsal bölgelerde yadırganabilmektedir. Türkiye'de sinema sektörü de bu bağlamda partnerlerarası ilişkilerde güç odağı olarak kabul gören erkeğin mağdur konumunda görünmemesinin hedeflendiğini söylemek mümkün görünmektedir. Dolayısıyla da özellikle kadınların şiddeti gören taraf olarak metaforik anlamda dayatıldığını ve bu izlek üzerinden kadına yönelik şiddetin meşrulaştırıldığı söylenebilir. Ancak çalışmaya konu olan 'Biz Böyleyiz' filmde bu algının yıkıldığı ve erkek karakterin, kadınlara nazaran daha fazla şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaşılması manidar bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

'The Killing of Two Lovers' filminde de partnerlerarası psikolojik ve fiziksel şiddet bir aile yapısı çerçevesinde sunulmaktadır. Henüz evliliği devam eden, çocukları olan kadın ana karakterin film içerisinde hem eşiyle hem de sevgilisiyle olan ilişkisi sunulmaktadır. Filmde kadın karakter erkek partnerine nazaran daha fazla psikolojik şiddet uygulamaktadır. Yerli filmlerde yer alan aile yapısı, kültürel farklılıklar, kişilerarası iletişim ile erkeğin partnerlerarası ilişkilerde ön planda olması gerektiği

algısı ve kadınların şiddete maruz kalan taraf olması durumu yabancı filmlerde de karşımıza çıkmamaktadır. Dolayısıyla ele alınan yabancı filmde partnerlerarası ilişkilerde daha fazla şiddet gören taraf erkektir.

'Biz Böyleyiz' filminde erkek karakterin iki kadın partneri bulunmaktadır. Bu durum yaşam içerisinde birden fazla partneri olan erkek bireylerin filme yansımaları şeklinde değerlendirilebilir. Ancak 'The Killing of Two Lovers' isimli yabancı filmde ise bu durum tam tersi bir şekilde ele alınmış ve kadın karakterin iki erkek partnere sahip olduğu yönü izleyiciye yansıtılmıştır. Aynı zamanda Türk aile yapısının gereği olan ve aileye atfedilen 'kutsallık' olgusunun yabancı filmde karşılık bulamadığını da söylemek mümkün görünmektedir. Ayrıca yerli filmlerde kadın karakterler annelik statüsünü, partneri ile olan ilişkisinin önüne koymakta ve 'annelik' olgusunu tıpkı gerçek yaşamda olduğu gibi kutsamaktadır. Oysa yabancı filmde bireyin mutluluğu aile yapısının önüne geçmektedir. İncelenen yabancı filmde kadın karakter anne olmasına rağmen sevgilisi ile olan ilişkisini çocuklarının yanında yaşamaktadır. Dolayısıyla kültürel öğretiler öncelikli olarak bireylerin yaşam biçimine, sonra ise partnerlerarası ilişkilere yansımakta ve ortaya çıkan şiddet olgusu kültürel olarak da şekillenerek seyirciye yansıtılmaktadır. Sonuç olarak her iki filmde yaşanan ilişkilerin ve partnerlerin birbirlerine yönelik uyguladıkları şiddete dair eylemlerin toplumsal ve kültürel olarak farklılaştığı söylenebilir. Ancak analizi yapılan yerli ve yabancı filmlerde partnerlerarası ilişkiler bağlamında psikolojik ve fiziksel şiddet sahnelerinde erkek karakterlerin şiddete daha fazla maruz kalan ve mağdur olan taraf olarak yansıtılması araştırmanın temel hipotezinin yanlışlandığı sonucunu doğurmuş ve anlamlı bir veri olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak çalışma kapsamında analize tabi tutulan filmler izleğinden hareket edildiğinde erkeklerin kadınlara nazaran daha fazla psikolojik şiddete maruz kaldığı ancak genel anlamda şiddetin cinsiyete dayalı bir olgu olmadığı sinema filmlerine de yansıdığı söylenebilir. Genel anlamda; psikolojik şiddetin hem kadın hem de erkek tarafından uygulandığı ve şiddet durumunun; flört, sevgili veya evli olan bütün partnerler arasında gerçekleştiği, resmiyete dayalı olmayan ilişkilerde ise partnerlerarası psikolojik şiddetin daha baskın şekilde yansıtıldığı görülmüştür. Ayrıca partnerlerarası psikolojik şiddetin kendini açma bağlamında bireyleri birbirlerinden uzaklaştırdığı, ilişkilerin ve açma durumunun olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen filmlerde gerçekleşen şiddet türleri arasında özellikle psikolojik şiddete dair unsurların meşru şekilde yansıtıldığı görülmektedir. Bu yargıya varılmasının temel nedeni; şiddete maruz kalan partnerlerin şiddete rağmen ilişkiye devam etmesi, af etme mekanizmasının sıklıkla devreye girmesi veya yaşanan şiddetin yok sayılması gönlütüsel göstergelerinin yananlam (konotatif) bağlamda değerlendirilmesidir.

Hipotezlerin sınanması kapsamında ulaşılan sonuçlar ise şu şekildedir:

- H1- Şiddetin mağdur olan tarafı genellikle kadındır (yanlışlanmıştır)
- H2- Son dönemlerde gösterime giren ve partnerleri konu alan filmlerde psikolojik ve fiziksel şiddet eylem ve söylemlerinin sıklık derecesi fazladır (doğrulanmıştır)
- H3- Psikolojik ve fiziksel şiddet kendini açma bağlamında partnerleri olumsuz yönde etkilemektedir (doğrulanmıştır).

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek

Bu çalışma finansal olarak desteklenmemiştir

Yazar Katkıları

Plan, tasarım: MY; **Gereç, yöntem ve veri toplama:** KY; **Veri analizi ve yorumlar:** MY, KY; **Yazım ve düzeltmeler:** MY, KY

KAYNAKLAR

- Akkaş İ. ve Uyanık Z. (2016). "Kadına Yönelik Şiddet". Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 6 (1): 32-42
- Altıparmak İ. B. (2018). "Sosyal Öğrenmenin Aile İçi Şiddete Etkisi". Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi 19 (34): 233-262, DOI: 10.21550/sosbilder.339808

- Altunay H. (2019) Flört Döneminde Kızların Karşılaştıkları Şiddet Olgusu: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneğinde, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Arıkan A. (2014) Ergenlerde Aile İçi Şiddet ile Benlik İmgesi ve Umutsuzluk Düzeyi Arasındaki İlişki, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bahar B. (2019). "Sosyal Öğrenme Kuramı ve Sosyal Değişim Kuramı Perspektifinden Etik Liderlik". Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (16): 237-242, <https://dergipark.org.tr/bsbd>.
- Bahar H. İ. (2009). Sosyoloji. Ankara: USAK Yayınları.
- Baldan A. G. ve Akış N (2017). "Flört Şiddeti", Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 43 (1): 41-44.
- Baykal T (2008) Ailede Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet, Bu Şiddete İlişkin Tutumlar ve Kişinin Şiddet Yaşantısı. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Boyacıoğlu İ., Uysal M. S. ve Erdugan C. (2020). "Psikolojik Şiddetin Ölçümü: Psikolojik İstismar Profili'nin ve Kadına Kötü Muamele Envanterleri'nin Türkçe'ye Uyarlanması". Psikoloji Çalışmaları, 40 (1): 1-37, DOI: 10.26650/SP2019-0027.
- Bulut M., Aslan, R. ve Arslantaş H. (2020). "Kabul Edilmemesi Gereken Toplumsal Bir Gerçek: Yakın Partner Şiddeti". Sakarya Tıp Dergisi, 10 (2): 334-347, DOI:10.31832/smj.681134.
- Çağ P. (2016) Evlilik Doyumu: Bir Model Testi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Çalışır M. (2009). "Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi". Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, (1): 240-255, www.cappsy.org/archives/vol1/.
- Çetinkaya B. (2005) Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum.
- Dur C. (2020) Evli Bireylerde Eşe Kendini Açma ve Eş Tükenmişliği. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Gürer T. (2019) Evli Bireylerde Eşe Kendini Açma ve Evlilik Doyumu. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kandemir N. ve Alici B. (2022). "Ekonomik Şiddetin Toplumsal Yansımalarına Türk Sinemasından Bakış: Nefesim Kesilene Kadar Örneği". Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi 17 (57): 365-385, DOI: 10.14783/maruoneri.992522.
- Kaya Ö. E. (2021). "Bağlanma Kuramı Çerçevesinde Aldatma ve Boşanma". IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (10): 248-263, DOI: 10.21733/ibad.850705.
- Orbay İ. (2022). "Görünmeyene Işık Tutmak: Psikolojik Şiddet". Toplum ve Sosyal Hizmet, 33 (1): 267-290, DOI: 10.33417/tsh.975139.
- Orhan F. ve Dağcı A. (2015). "Ergenlikte Dini Kimliğin İnşası: Sosyal Öğrenme Kuramı Açısından Bir Değerlendirme", Gümüşhane Üni. İlahiyat Fak. Dergisi 4 (7): 116-132.
- Önder A. (2021). "Feminist Kuram". Edebiyat Yazıları II: Eleştiri Kuramları ve Metin Tahlilleri. (Eds.) U. Bingöl, E. Yılmaz. İstanbul: Dün, Bugün Yarın Yayınları. 318.
- Özerkmen N. (2012). "Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet". Akademik Bakış Dergisi, (28): 1-19, <http://www.akademikbakis.org>.
- Polat O. (2017). "Şiddet". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22 (1): 15-34, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/27591/290653>.
- Taş S. (2020). "Emile Durkheim'in Sosyolojik Anlayışında Toplumsal İşbölümü, Sosyolojik Yöntemin Kuralları, Din, Anomi ve İntihar". Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 13 (29): 442-449, DOI Number: 10.12981/mahder.679079.
- TDK (2023). <https://sozluk.gov.tr/> sayfasından 18.04.2023 tarihinde ulaşılmıştır.